

ხისტი ძალის გამოვლენის პრეცედენტები რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობებში

დავით ჯოჭუა

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის

სამართლისა და საერთაშორისო

ურთიერთობების დოქტორანტი

Davittchotchua@gmail.com

ORCID iD: [https://orcid.org/ 0009-0001-4481-8643](https://orcid.org/0009-0001-4481-8643)

DOI: <https://doi.org/10.52340/splogos.2025.04>

აბსტრაქტი

საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ, პოსტსაბჭოთა გეოპოლიტიკურ სივრცეში, ახალი სუვერენული სახელმწიფოების წარმოშობას თან სდევდა ეთნოპოლიტიკური კონფლიქტების გაღვივებაც. კავკასია, ამ სივრცეში, კულტურულად და ეთნო-კონფესიონალური თვალსაზრისით, ყველაზე მრავალფეროვან რეგიონს წარმოადგენს, სადაც სამი ეთნო-პოლიტიკური კონფლიქტი წარმოიშვა: ყარაბაღის -სომხურ-აზერბაიჯანული, ქართულ-აფხაზური და ქართულ-ოსური. კავკასია გლობალური და რეგიონული მოთამაშეების დაინტერესების ადგილია და ეს კონფლიქტები დიდი გეოპოლიტიკური თამაშის ნაწილად შეიძლება მივიჩნიოთ, ხოლო კონფლიქტის მონაწილე მხარეები ამ მოთამაშეების - პაიკებად. დიდ ძალებს შორის არსებული კონკურენცია კავკასიის ქვეყნების მმართველი ელიტების მანევრირებასაც განაპირობებს. გლობალურ პოლიტიკურ არენაზე აქტორები ახორციელებენ სტრატეგიულ მანევრებს, რომელთა მიზანია საკუთარი ინტერესების რეალიზაცია. საუკუნეების მანძილზე, საქართველო, თავისი გეოსტრატეგიული მდებარეობის გამო, რუსეთის და სხვა დიდი სახელმწიფოების ინტერესის ობიექტს წარმოადგენდა და წარმოადგენს, აქედან გამომდინარე, აუცილებელია ეთნოპოლიტიკური კონფლიქტების ანალიზი და 2008 წლის კონფლიქტის განხილვა, როგორც საქართველოსთან მიმართებით ხისტი ძალის გამოყენების პრეცედენტული შემთხვევისა.

საკვანძო სიტყვები: კავკასია, გეოპოლიტიკა, ეთნო-პოლიტიკური კონფლიქტები, ხისტი ძალა, ძალთა ბალანსი.

David Chochua

PhD Candidate in Law and International Relations,

Georgian Technical University

Davittchotchua@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0001-4481-8643>

Abstract

After the collapse of the Soviet Union, the emergence of new independent states in the post-Soviet space was accompanied by the intensification of ethno-political conflicts. In this space, the Caucasus is the most diverse region in terms of culture and ethno-confession. Three ethno-political conflicts have arisen here - the Armenian-Azerbaijani, Georgian-Abkhazian, and Georgian-Ossetian conflicts. The Caucasus is a place of interest for global and regional players, and these conflicts can be considered as a part of a large geopolitical game, and the parties to the conflict are pawns of these players. The competition between the great powers also determines the maneuvering of the ruling elites of the Caucasian countries. They set the elites of these countries against each other in the global game in order to pursue their interests. For centuries, Georgia, due to its geostrategic location, has been and continues to be an object of interest for Russia and other major powers. Therefore, it is important to analyze ethno-political conflicts and the 2008 war as a precedent for the manifestation of hard power concerning Georgia.

Key words: Caucasus, Geopolitics, Ethno-politics, Conflict, Hard Power, Balance of Power.

საქართველოს საბჭოური სისტემის 30 წლიანი დემონტაჟისა და სახელმწიფოებრიობის მშენებლობის გზა წინააღმდეგობებით აღსავსე აღმოჩნდა. პოსტსაბჭოთა სივრცის ტრანსფორმაციის ზღურბლზე, რამდენიმე ქვეყნის მსგავსად, საქართველოც ვერ გადაურჩა იმპერიის მიერ ჩადებულ ნაღმებს. უპირველეს ყოვლისა, თავს მოხვეულ, ე.წ. ეთნო-პოლიტიკურ კონფლიქტებს, რომელთა ტრაგიკულად მძიმე შედეგები დღესაც აისახება ქართულ სახელმწიფოსა და საზოგადოებაზე.³⁶ საქართველო მრავალჯერ გახდა „ხისტი ძალის“ ობიექტი.

საბჭოთა კავშირის დაშლის და საქართველოს მიერ დამოუკიდებლობის აღდგენის შემდეგ, საბჭოთა იმპერიის სამართალმემკვიდრე - რუსეთის ფედერაციამ საქართველოს

³⁶ ხონელიძე, ზ., „მშვიდობის ქართული პარადიგმა“, თბილისი, 2021 წ.

ტერიტორიაზე, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკისა და ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიებზე განაგრძო შეიარაღებული კონფლიქტების ინსპირირება. რუსეთის ფედერაცია სისტემურად აწვდიდა შეიარაღებას სეპარატისტულ მოძრაობებს და მათ აქტიურად უწევდა სამხედრო, ფინანსურ და პოლიტიკურ მხარდაჭერას. აღნიშნული მხარდაჭერა კრემლის სტრატეგიულ ინტერესებში შედიოდა: მას სურდა შეენარჩუნებინა გავლენა პოსტსაბჭოთა რეგიონებში და კონფლიქტების მეშვეობით შეექმნა ზეწოლისა და კონტროლის მექანიზმები.

რუსეთს თავისი ინტერესები გააჩნია კავკასიაში. მის მიზანს წარმოადგენს გეოპოლიტიკური, გეოეკონომიკური და სამხედრო გავლენის შენარჩუნება და განმტკიცება. რუსეთის, როგორც დიდი სახელმწიფოს მისწრაფებები კი ისეთი პატარა ქვეყნისთვის, როგორიც საქართველოა ყოველთვის იყო და რჩება დიდ პრობლემად.³⁷

საქართველოს ისტორიაში 1990-იანი წლები აღინიშნება დამოუკიდებლობის აღდგენითა და ახალი სახელმწიფოს მშენებლობის დასაწყისით, რაც მეტად რთული და წინააღმდეგობრივი პროცესი იყო. აფხაზეთი ყოველთვის საქართველოს განუყოფელი ნაწილი იყო, მაგრამ რუსეთს, საქართველოსთან მიმართებაში, საკუთარი გეგმები ჰქონდა. ჯერ კიდევ მეფის რუსეთის დროს და მას შემდეგ, რაც საქართველო რუსეთის იმპერიის შემადგენლობაში შევიდა, ქართველთა და აფხაზთა ურთიერთობები მუდმივად მანიპულირების საგანი გახდა.

ხისტი ძალის (Hard Power) ცნება გულისხმობს პოლიტიკური მიზნების მიღწევას ძალის გამოყენებით, სამხედრო ან ეკონომიკური ზეწოლის გზით. აფხაზეთის შეიარაღებული კონფლიქტი (1992-1993) — აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მცდელობამ გასულიყო საქართველოს შემადგენლობიდან, სისხლისმღვრელი ომი გამოიწვია, რომელიც დასრულდა რუსეთის სამხედრო ჩარევითა და აფხაზეთის დე ფაქტო დამოუკიდებლობით.

საბჭოთა ხელისუფლება აქტიურად ებრძოდა საქართველოს ეროვნულ-განმათავისუფლებელ მოძრაობას. 1989-1990 წლებში, საბჭოთა კავშირში მიმდინარე პროცესები ცხადყოფდა, რომ საბჭოთა კავშირის დაშლა გარდაუვალი იყო. საქართველოში ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის გააქტიურებამ გამოიწვია საბჭოთა

³⁷ ოხანაშვილი ნ, „ეთნოპოლიტიკური კონფლიქტების გამომწვევი მიზეზების თეორიული ანალიზი (სამხრეთ კავკასიის შემთხვევა).“ სადისერტაციო ნაშრომი წარმოდგენილია სოციალურ მეცნიერებათა დოქტორის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თბ.2018. 49-50.

ხელისუფლების საპასუხო რეაქცია, რაც გამოიხატა საპროტესტო აქციების დარბევაში, მოძრაობის ლიდერების დევნასა და ეთნიკური და სამოქალაქო დაპირისპირების პროვოცირებაში, რამაც ხელი შეუწყო ქართველებს, აფხაზებსა და ოსებს შორის შიდა კონფლიქტების წარმოშობას. 1988 წლის 13 დეკემბერს, აფხაზეთში ჩამოყალიბდა სახალხო ფორუმი - „აიდგილარა“. „ორგანიზაციის უმთავრეს მიზანს, რეგიონში კრემლის პოლიტიკის მხარდაჭერა და საქართველოს შემადგენლობიდან აფხაზეთის გამოსვლა წარმოადგენდა“. „აიდგილარა“ აფხაზეთის სუვერენიზაციას მოითხოვდა. რუსეთი ძალის პოლიტიკისა და კლასიკური რეალიზმის პრინციპებით მოქმედებდა, საკუთარ ტერიტორიაზე სეპარატისტულ ტენდენციებს ახშობდა, ამავდროულად, მის ფარგლებს გარეთ მსგავს მოძრაობებს ხელს უწყობდა. სეპარატისტების დახმარებით, რუსეთი ცდილობდა - საქართველოზე გავლენა შეენარჩუნებინა. მისი ინტერესი იყო არ დაეკარგა თავისი გავლენა საქართველოსა და მთელ კავკასიაზე. რუსეთის ეროვნულ ინტერესებში შედის ზესახელმწიფოდ დარჩენა და ამას ვერ შეძლებს თუ მისი ავტორიტეტი მხოლოდ საკუთარ საზღვრებში გავრცელდება.³⁸

რაც შეეხება ყოფილ სამხრეთ ოსეთის ავტონომიურ ოლქს, რუსეთის ხელისუფლება იგივე მეთოდებით იქცეოდა, როგორც აფხაზეთის შემთხვევაში. სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქი იყო ხელოვნური წარმონაქმნი და შეუსაბამო ტერმინი ისტორიული შიდა ქართლის ტერიტორიისთვის, სადაც ოსები ცხოვრობდნენ. დაპირისპირება ქართველებსა და ოსებს შორის პირველად მე-20 საუკუნის 20-იან წლებში დაიწყო, ბოლშევიკური რუსეთის ხელშეწყობითა და წაქეზებით. ეს რუსეთის პირველი მცდელობა იყო ოსების საქართველოს წინააღმდეგ გამოეყენებისა.

ქართულ-აფხაზური და ქართულ-ოსური კონფლიქტები წარმოადგენენ მკაფიო მაგალითს ხისტი ძალის (Hard Power) გამოყენებისა პოსტსაბჭოთა სივრცეში, რაც უშუალოდ უკავშირდება რეგიონულ უსაფრთხოებასა და ძალაუფლების ბალანსს. ეს კონფლიქტები საერთაშორისო ურთიერთობების რეალიზმის თეორიის თვალსაზრისით, ნათლად გამოხატავენ სახელმწიფოთა ძალისხმევას ეროვნული ინტერესების დაცვისა და

³⁸ ოხანაშვილი ნ, „ეთნოპოლიტიკური კონფლიქტების გამომწვევი მიზეზების თეორიული ანალიზი (სამხრეთ კავკასიის შემთხვევა).“ სადისერტაციო ნაშრომი წარმოდგენილია სოციალურ მეცნიერებათა დოქტორის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თბ.2018. 54

ძალაუფლების შენარჩუნებისთვის. რეალიზმის მიხედვით, სახელმწიფოები მოქმედებენ ანარქიულ სისტემაში, სადაც გადამწყვეტია ძალა, უსაფრთხოება და გადარჩენა.³⁹

ქართულ-აფხაზური კონფლიქტი (1992-1993) და ქართულ-ოსური კონფლიქტი (1991-1992; 2008) წარმოიშვა საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ, როდესაც ეთნიკური დამაბულობები და ტერიტორიული სუვერენიტეტის საკითხები გახდა მწვავე პოლიტიკური და სამხედრო დაპირისპირების მიზეზი. 2008 წლის აგვისტოს ომი საქართველოსა და რუსეთის ფედერაციას შორის იყო ხისტი ძალის ყველაზე თვალსაჩინო გამოვლინება, რაც დასრულდა რუსეთის მიერ აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის დამოუკიდებლობის ცალმხრივი აღიარებით.

აფხაზური და ოსური კონფლიქტები საერთაშორისო ურთიერთობების თეორიების ჭრილში, რომ განვიხილოთ, ხისტი ძალის (Hard Power) გამოყენების პრეცედენტი უფრო მკაფიო გახდება.

რეალიზმის, ლიბერალიზმისა და კონსტრუქტივიზმის თეორიული პერსპექტივებიდან განხილული ეს კონფლიქტები შემდეგ ასპექტებს წარმოაჩენს:

რეალიზმი საერთაშორისო ურთიერთობებს ძალაუფლებისა და უსაფრთხოების ჭრილში განიხილავს, სადაც სახელმწიფოები მოქმედებენ საკუთარი ინტერესებიდან გამომდინარე და უპირატესობას ეროვნულ უსაფრთხოებასა და სუვერენიტეტს ანიჭებენ.

აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის კონფლიქტები რეალიზმის პერსპექტივიდან.

ძალთა ბალანსის (Balance of Power) შენარჩუნებიდან გამომდინარე, რუსეთი მოქმედებდა, როგორც რეგიონული ჰეგემონი, რათა შეენარჩუნებინა კონტროლი პოსტსაბჭოთა სივრცეზე. საქართველოს დასავლური ორიენტაცია და ნატოსკენ სწრაფვა რუსეთისთვის სერიოზულ გამოწვევად იქცა, რის საპასუხოდაც მან სამხედრო ძალა გამოიყენა.

უსაფრთხოების დილემის (Security Dilemma) შესაბამისად, საქართველოს მცდელობა, გაეძლიერებინა საკუთარი უსაფრთხოება დასავლეთის დახმარებით, რუსეთმა მუქარად აღიქვა, რამაც სამხედრო ინტერვენცია გამოიწვია.

ლიბერალიზმი ყურადღებას ამახვილებს საერთაშორისო ინსტიტუტებზე, ეკონომიკურ თანამშრომლობაზე და დემოკრატიულ ღირებულებებზე.

³⁹ Morgenthau, H. J. *Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace*. New York: Alfred A. Knopf. (1948). 78

ლიბერალიზმის ხედვით, ეს კონფლიქტები ცხადყოფს, რომ საერთაშორისო მექანიზმები ვერ უზრუნველყოფენ მშვიდობის შენარჩუნებას, თუ დიდი სახელმწიფოთა ინტერესები იკვეთება.

კონფლიქტების ხედვა ლიბერალიზმის პერსპექტივიდან:

- მიუხედავად გაეროს და ეუთოს ჩართულობისა, მათ ვერ შეძლეს ხანგრძლივი მშვიდობის უზრუნველყოფა;
- საქართველოსა და რუსეთს შორის ეკონომიკური კავშირები შეზღუდული იყო, რაც თანამშრომლობის შესაძლებლობას ამცირებდა;
- დემოკრატიული სახელმწიფოები ერთმანეთთან არ ომობენ, თუმცა ავტორიტარული რუსეთი დემოკრატიული საქართველოს წინააღმდეგ მოქმედებდა.

კონსტრუქტივიზმი ყურადღებას ამახვილებს იდეებზე, იდენტობებსა და ნარატივებზე, რაც განსაზღვრავს სახელმწიფოების ქცევას.

ამ კონფლიქტებს კონსტრუქტივისტული თვალსაზრისიდან გამომდინარე შემდეგნაირად ვხედავთ:

- აფხაზებსა და ოსებს ჩამოუყალიბდათ განსხვავებული ეროვნული იდენტობა, რაც მათი საქართველოში ყოფნის გაუცხოებას იწვევდა;
- ისტორიული უთანხმოება და ტრადიციული დაპირისპირება ორივე მხარის კონფლიქტისკენ მიდრეკილებას აძლიერებდა;
- რუსეთმა აფხაზეთსა და სამხრეთ ოსეთში "სამშვიდობო მისიის" ნარატივი გააჟღერა, თუმცა რეალურად ეს სამხედრო ყოფნის ლეგიტიმაციის მცდელობა იყო.

რეალიზმი საერთაშორისო ურთიერთობების ერთ-ერთი ყველაზე გავლენიანი თეორიაა, რომელიც ამტკიცებს, რომ სახელმწიფოები მოქმედებენ ანარქიულ საერთაშორისო სისტემაში და მიისწრაფვიან ძალაუფლების მაქსიმალიზაციისა და საკუთარი უსაფრთხოების უზრუნველყოფისკენ.⁴⁰ რეალიზმის ძირითადი პრინციპებია:

- სახელმწიფო, როგორც მთავარი აქტორი – საერთაშორისო ურთიერთობებში სახელმწიფოები მოქმედებენ საკუთარი ეროვნული ინტერესების შესაბამისად.

⁴⁰ Waltz, K. N. Theory of International Politics. Reading, MA: Addison-Wesley.(1979).101-102

- ძალთა ბალანსი (Balance of Power) – ძალაუფლების გადანაწილება საერთაშორისო სისტემაში განსაზღვრავს მშვიდობას ან კონფლიქტს.

უსაფრთხოების დილემა (Security Dilemma) გულისხმობს – სახელმწიფოს მცდელობა, გააძლიეროს საკუთარი უსაფრთხოება, ხშირად იწვევს სხვა სახელმწიფოების რეაქციას და ზრდის კონფლიქტის ალბათობას.⁴¹

აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის კონფლიქტები რეალიზმის თეორიის პრიზმაში შეიძლება შემდეგნაირად შევაფასოთ:

- რეგიონული ჰეგემონიის შენარჩუნების მცდელობა: საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ, რუსეთმა დაკარგა გავლენა პოსტსაბჭოთა სივრცეში, განსაკუთრებით ბალტიისპირეთისა და აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებში; აფხაზეთი და სამხრეთ ოსეთი რუსეთისთვის იქცა სტრატეგიულ ინსტრუმენტებად, რათა ხელი შეეშალა საქართველოს ნატოში გაწევრიანებისა და დასავლეთთან მჭიდრო ურთიერთობისთვის.
- სამხედრო ძალის დემონსტრაცია და პრევენციული ომი: 2008 წლის აგვისტოს ომი პრევენციული ომის მაგალითია. რეალიზმის მიხედვით, პრევენციული ომი ლეგიტიმურია, როდესაც სახელმწიფო ხედავს პოტენციურ საფრთხეს (საქართველოს ნატოში ინტეგრაცია) და ცდილობს დროულად უპასუხოს. რუსეთის სამხედრო ინტერვენციით სამხრეთ კავკასიაში სამხედრო დომინირება კვლავ აღდგა.
- ძალის ბალანსის აღდგენა: რუსეთის მიზანი იყო ძალის რეგიონული ბალანსის შეცვლა და დასავლური გავლენის აღკვეთა; საქართველოს დასუსტებით და სეპარატისტული რეგიონების მხარდაჭერით, რუსეთმა მოახერხა ბუფერული ზონების შექმნა და საქართველოში დასავლური სამხედრო ბაზების შესაძლო განთავსების შეზღუდვა.

რუსეთის ქმედებები რეალიზმის ჭრილში აიხსნება, როგორც რეგიონული ჰეგემონიის შენარჩუნების მცდელობა. საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ, მან დაკარგა კონტროლი პოსტსაბჭოთა სივრცეზე, განსაკუთრებით ბალტიისპირეთის ქვეყნებზე, აგრეთვე აღმოსავლეთ ევროპის პოსტსოციალისტურ სახელმწიფოებზე. აფხაზეთი და სამხრეთ ოსეთი რუსეთისთვის იქცა სტრატეგიულ ბუფერულ ზონებად, რაც აუცილებელი იყო მისი

⁴¹ Jervis, R. Cooperation Under the Security Dilemma. World Politics, (1978). 30(2), 167-214.

რეგიონული გავლენის შესანარჩუნებლად⁴². რუსეთისთვის საქართველოს დასავლური ორიენტაცია და ნატოში გაწევრიანების მცდელობები პირდაპირ საფრთხედ იქნა აღქმული.

2008 წლის აგვისტოს ომი შეგვიძლია განვიხილოთ პრევენციული ომის კონტექსტში, რაც რეალიზმის თეორიაში ლეგიტიმურად მიიჩნევა, როდესაც სახელმწიფო ცდილობს წინასწარ აღკვეთოს საფრთხე.⁴³ რუსეთის ინტერვენციამ და სამხრეთ კავკასიაში სამხედრო ყოფნის განმტკიცებამ რეგიონული ძალთა ბალანსი კვლავ შეცვალა მის სასარგებლოდ.

2008 წლის ომით გაგრძელდა ის პროცესები, რომელიც 1992 წელს დაიწყო. რუსეთის მხრიდან ადგილი ჰქონდა გაფრთხილებებს, რომ დასავლეთთან სწრაფვა საქართველოს სავალალო შედეგებს მოუტანდა. რუსეთმა ბუქარესტის სამიტს სეპარატისტულ რეგიონებთან კავშირების გაძლიერებით უპასუხა და დაიწყო „მცოცავი ანექსიის“ სტრატეგიის შემუშავება. უკანონოდ შეჰყავდა ჯარი, შეჰქონდა შეიარაღება, რაც იმის წინაპირობას იძლეოდა, რომ რუსეთი თავდასხმისთვის ემზადებოდა.⁴⁴

თანამედროვე საერთაშორისო სამართალში სამხედრო ძალის გამოყენების სამართლებრივი რეგულირება ხდება გაეროს წესდებითა და მის ბაზაზე ჩამოყალიბებული ჩვეულებითი სამართლით. რუსეთის ფედერაციას ძალის გამოყენების უფლებამოსილება გაეროს უშიშროების საბჭოს მიერ არ ჰქონდა მინიჭებული და აღნიშნული ქმედება არ ითვლება კანონიერი თავდაცვის უფლების გამოყენებად. ამდენად, რუსეთმა განახორციელა შეიარაღებული თავდასხმა საქართველოზე და მისი ოკუპაცია ყოველგვარი საერთაშორისო სამართლებრივი საფუძვლის უგულებელყოფით, გამოვლენილი ხისტი ძალის ფორმით. საქართველოს წინააღმდეგ განხორციელებულ სრულმასშტაბიან საომარ მოქმედებას რუსეთმა ე.წ. უცხო ქვეყანაში „საკუთარ მოქალაქეთა“ დაცვის უფლებით „ჰუმანიტარული ინტერვენცია“ უწოდა, მაგრამ სინამდვილეში, საერთაშორისო სამართლის თანახმად, რეალურად ეს იყო ტიპური აგრესიული ქმედება.

დასკვნა

⁴² Allison, R. Russia resurgent? Moscow's campaign to 'coerce Georgia to peace'. International Affairs, (2008) 84(6), 1145-1171.

⁴³ Mearsheimer, J. J. The Tragedy of Great Power Politics. New York: W.W. Norton & Company. (2001). 65

⁴⁴ ასმუსი რ., მცირე ომი რომელმაც მსოფლიო შეძრა. (თბილისი: ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა) (2011). 15

თავდასხმითი რეალიზმის მიხედვით სახელმწიფოების მთავარი მოტივაცია არის ძლიერების მაქსიმალურად გაზრდა, რომელიც თავდასხმითი რეალიზმის კონტექსტში გულისხმობს, პირველ რიგში, სამხედრო თვალსაზრისით გაძლიერებას. სახელმწიფოები სამხედრო ძალის გაზრდაზე ზრუნავენ იმიტომ, რომ თავი იგრძნონ მეტად უსაფრთხოდ, თუმცა მერზაიმერი აღნიშნავს, რომ სახელმწიფოები ამას აკეთებენ არა იმის გამო, რომ ამისი შინაგანი მოთხოვნილება აქვთ, არამედ იმის გამო, რომ ის გარემო, რა გარემოშიც ეს სახელმწიფოები არიან, საერთაშორისო სისტემა სხვა საშუალებას არ უტოვებს.⁴⁵ რუსეთს დიდი ინტერესი გააჩნია კავკასიაში. შესაბამისად, მას სურს კონტროლის მოპოვება ენერგორესურსებსა და სატრანზიტო გზებზე. რუსეთს სურს საქართველოზე კონტროლის მოპოვება, რის შედეგადაც შეძლებს ჩრდილოეთ კავკასიის ქვეყნების წრეში მოქცევას და თურქეთისა და აშშ-ს გავლენის შემცირებას რეგიონში.⁴⁶

მერზაიმერი მიიჩნევს, რომ თავდასხმა ხშირად წარმატებული და მომგებიანია. ყველა სახელმწიფო, ყოველ შემთხვევაში, ყველა დიდი ძალა, ცდილობს ძალაუფლების მაქსიმალურად გაზრდას (მაგალითად, სამხედრო ძალა), რადგან ძალაუფლების გაზრდა ზრდის გადარჩენის შანსს ანარქიულ სისტემაში. იმისათვის რომ სახელმწიფო გადარჩეს ანარქიულ გარემოში უნდა მოიპოვოს ძალაუფლება საკუთარი ხარჯით.⁴⁷

საქართველოსთვის ეროვნული უსაფრთხოების სტრატეგია ძირითადად დასავლეთთან და ნატოსთან მჭიდრო თანამშრომლობის განვითარებას ეფუძნებოდა. ეს ნაბიჯები, რუსეთის მხრიდან აღქმული იქნა მტრულად, რამაც სამხედრო ესკალაცია გამოიწვია. უსაფრთხოების დილემამ კიდევ უფრო გაამძაფრა დაპირისპირება, რაც საბოლოოდ საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის ხელყოფით დასრულდა.

აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის კონფლიქტები მნიშვნელოვან გამოწვევას უქმნის საერთაშორისო ურთიერთობებს. გაეროს წესდების მე-2 მუხლი კრძალავს ძალის გამოყენებას სხვა სახელმწიფოს ტერიტორიის წინააღმდეგ, თუმცა რუსეთის მიერ განხორციელებული სამხედრო ჩარევა და რეგიონების დამოუკიდებლობის ცალმხრივი

⁴⁵ ოხანაშვილი ნ, „ეთნოპოლიტიკური კონფლიქტების გამომწვევი მიზეზების თეორიული ანალიზი (სამხრეთ კავკასიის შემთხვევა).“ სადისერტაციო ნაშრომი წარმოდგენილია სოციალურ მეცნიერებათა დოქტორის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თბ.2018. 70.

⁴⁶ Bishku M., The South Caucasus Republics and Russia's Growing Influence: Balancing On a Tightrope Gloria Center, Global Research in International Affairs,*(2011). 18

⁴⁷ Snyder G. , Mearsheimer's World – Offensive Realizm and the Struggle for security. New York: Norton.(2001)156.

აღიარება ეწინააღმდეგება ამ პრინციპებს. მიუხედავად საერთაშორისო საზოგადოების უარყოფითი რეაქციისა, რუსეთის ქმედებები კვლავ განიხილება, როგორც ძალის პოლიტიკის ნაწილი.

აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის კონფლიქტები წარმოადგენენ თვალსაჩინო მაგალითებს იმისა, თუ როგორ გამოიყენება ხისტი ძალა საერთაშორისო ურთიერთობებში კონკრეტული პოლიტიკური და სამხედრო მიზნების მისაღწევად. ამავე კონტექსტში, აშკარად იჩენს თავს საერთაშორისო სამართლის მექანიზმების შეზღუდულობა და მათი ეფექტიანობის კრიზისი, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც საქმე ეხება სუვერენიტეტის დარღვევასა და ძალისმიერი ჩარევის აღკვეთას.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. ასმუსი, მცირე ომი რომელმაც მსოფლიო შეძრა. (თბილისი: ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა).2011
2. ოხანაშვილი ნ, „ეთნოპოლიტიკური კონფლიქტების გამომწვევი მიზეზების თეორიული ანალიზი (სამხრეთ კავკასიის შემთხვევა).“ სადისერტაციო ნაშრომი წარმოდგენილია სოციალურ მეცნიერებათა დოქტორის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი თბ.2018.
3. ხონელიძე.ზ., „მშვიდობის ქართული პარადიგმა“. რედაქტორი:ლადო ჭანტურია. ISBN. თბილისი (2021).
4. Allison, R. Russia resurgent? Moscow's campaign to 'coerce Georgia to peace'. International Affairs,(2008). 84(6), 1145-1171.
5. Bishku M., The South Caucasus Republics and Russia's Growing Influence: Balancing On a Tightrope Gloria Center, Global Research in International Affairs, 2011.
6. Mearshaimer J.,The Tragedy of Great Power Politics. New York and London: W.W. Norton and Company(2001).
7. Morgenthau, H. J. Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace. New York: Alfred A. Knopf.(1948)
8. Ozkan B.,Who Gains from the “No War No Peace” Situation? A Critical Analysis of the Nagorno-Karabakh Conflict. Routledge.(2008).
9. Jervis, R. Cooperation Under the Security Dilemma. World Politics, (1978) 30(2), 167-214.
10. Snyder G.,Mearshaimer's World – Offensive Realizm and the Struggle for security. New York: Norton.(2001).
11. Waltz, K. N. Theory of International Politics. Reading, MA: Addison-Wesley.(1979).